

CRÒNICA LEGISLATIVA DE L'ESTAT ESPANYOL

Segon semestre 2018

Anna M. Pla Boix*

Resum

La crònica analitza les principals disposicions normatives relacionades amb usos lingüístics publicades al *Butlletí Oficial de l'Estat* durant el segon semestre de 2018.

Paraules clau: dret lingüístic; Estat espanyol.

LEGISLATIVE REPORTS ON THE SPANISH STATE

Second half of 2018

Abstract

The text includes the main regulations that affect linguistic uses published in the Official Gazette of the Government of Spain during the second half of the year 2018.

Keywords: linguistic law; Spain.

---

* Anna M. Pla Boix, professora agregada de dret constitucional. Universitat de Girona. anna.pla@udg.edu

Citació recomanada: Pla Boix, Anna M. (2019). Crònica legislativa de l'Estat espanyol. Segon semestre 2018. *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, 71, 2019, 305-309. <https://doi.org/10.2436/rld.i71.2019.3310>

Aquesta crònica legislativa proposa analitzar, molt succintament, les principals disposicions normatives d'incidència en matèria lingüística que s'han publicat al *Butlletí Oficial de l'Estat* (en endavant, "BOE") durant el segon semestre de 2018. Per consegüent, el període analitzat abraça els primers mesos de vida de l'executiu socialista presidit pel Sr. Pedro Sánchez. En aquest sentit, convé recordar que l'1 de juny de 2018 el Ple del Congrés dels Diputats debat i aprova la moció de censura presentada contra el president del Govern espanyol, el Sr. Mariano Rajoy, registrada a la cambra baixa per representants del Partit Socialista l'endemà de publicar-se la sentència condemnatòria pel cas Gürtel. Pel Reial decret 354/2018, d'1 de juny, es nomenarà el Sr. Pedro Sánchez, secretari general del PSOE, nou president de l'executiu i s'iniciarà una nova etapa de govern en un context d'instabilitat política.¹

Partint d'aquesta base, l'estudi de la producció normativa publicada al BOE durant aquest segon semestre de 2018 permet constatar que el dret lingüístic no experimenta canvis rellevants. De fet, les normes publicades al BOE d'incidència, directa o tangencial, en la regulació dels usos lingüístics són molt migrades, seguint la tendència detectada als semestres precedents i que es ressenyen en anteriors números d'aquesta revista. A continuació identifiquem les principals disposicions normatives de rang legal i reglamentari publicades al BOE durant aquesta segona meitat de l'any, d'incidència directa o tangencial en el dret lingüístic. Com apreciarà el lector a les pàgines que segueixen, llur transcendència jurídica és certament limitada perquè innoven més aviat poc l'estatus jurídic de les llengües.

1 Normes amb rang de llei d'incidència en el dret lingüístic

Durant el segon semestre de 2018 el BOE publica la Llei orgànica 1/2018, de 5 de novembre, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Canàries.² Als efectes que aquí interessen, el seu article 11, intitulat "Dret d'igualtat i cooperació", estableix, entre d'altres previsions, el deure dels poders públics de garantir, textualment, "el dret a la igualtat de tracte i a la no discriminació per raons de [...] llengua o qualsevol altra condició o circumstància personal o social". Conclou bo i precisant que aquesta prohibició de discriminació "no impedeix accions positives en benefici de sectors, grups o persones desafavorides". L'article 16, per la seva part, intitulat "Drets de les persones en situació de discapacitat i de dependència", entre d'altres previsions garanteix l'ús de la llengua de signes espanyola i les condicions que permetin assolir la igualtat de tracte de les persones sordes que optin per aquesta llengua, bo i preservant que haurà de ser objecte d'ensenyament, protecció i respecte. A aquests efectes, i entre altres accions, el mateix precepte afegeix que "s'han d'adoptar les mesures necessàries que permetin la comunicació a través del llenguatge de signes entre les persones sordes i les administracions de la Comunitat".

Especialment destacable és l'aprovació de la Llei orgànica 4/2018, de 28 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial.³ Als efectes que aquí interessen, l'única previsió d'incidència en matèria lingüística és el seu article únic, paràgraf setzè, que modifica l'article 347 bis de la LOPJ. Aquest precepte regula els tribunals superiors de justícia, i el seu paràgraf setè precisa textualment que "7. A les comunitats autònomes en què hi hagi més d'una llengua oficial o tinguin dret civil propi s'apliquen, per a la provisió d'aquestes places, les previsions que estableix a aquest efecte la present Llei". Dèiem que aquesta reforma legal és destacable perquè no articula una reforma de certes previsions lingüístiques pendents d'esmenar per donar compliment als compromisos adquirits per l'Estat espanyol quan va ratificar la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries, conveni internacional ratificat en seu del Consell d'Europa i, per consegüent, jurídicament vinculant. Com és sabut, diverses recomanacions del Comitè de Ministres del Consell d'Europa, adoptades en tots els cicles de control de compliment de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries a Espanya, cominen l'Estat espanyol a reformar l'article 231 de la LOPJ i altres de concordants, amb l'objectiu de donar compliment degut als compromisos adquirits quan es va ratificar el conveni i, molt especialment, els compromisos adquirits en l'àmbit de la justícia i reglats a l'article 9 de la Carta. Aquesta Llei orgànica 4/2018, de 28 de desembre, de reforma de la LOPJ, no dona compliment a aquests requeriments lingüístics que consten explicitats als informes del Comitè d'Experts i recomanacions

¹ BOE núm. 134, de 2 de juny de 2018, p. 57657.

² BOE, suplement en llengua catalana al núm. 268, de 6 de novembre de 2018.

³ BOE, suplement en llengua catalana al núm. 314, de 29 de desembre de 2018.

del Comitè de Ministres del Consell d'Europa en els diferents cicles de control de compliment de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries a l'Estat espanyol.⁴

Dit això, i encara en el capítol de disposicions normatives de rang legal, ha de ressenyar-se també la publicació de la Llei 3/2018, d'11 de juny, per la qual es modifica la Llei 23/2014, de 20 de novembre, de reconeixement mutu de resolucions penals a la Unió Europea, per regular l'ordre europea d'investigació. Als efectes que aquí interessin, modifica la Llei 23/2014, de 20 de novembre, de reconeixement mutu de resolucions penals a la Unió Europea. Més concretament, modifica l'article 7, intitulat "Emissió i documentació d'ordres i resolucions per a la seva execució a l'empara del principi de reconeixement mutu". El seu paràgraf tercer queda redactat de la manera següent: "3. El certificat o el formulari s'han de traduir a la llengua oficial o a una de les llengües oficials de l'Estat membre al qual s'adreça o, si s'escau, a una llengua oficial de les institucions comunitàries que hagi acceptat aquest Estat, llevat que hi hagi disposicions convencionals que permetin, en relació amb aquest Estat, la seva remissió en espanyol". S'hi afegeix que la resolució penal "només és objecte de traducció quan ho requereixi l'autoritat judicial d'execució" i, en tot cas, el cost de la traducció "l'ha d'assumir l'Estat d'execució que la reclama, amb l'excepció de la resolució per la qual s'imposa una pena o mesura privativa de llibertat que regula el títol III".⁵

Val a dir que, semblantment, durant el segon semestre de 2018 el BOE publica l'aprovació del Decret Llei 23/2018, de 21 de desembre, de transposició de directives en matèria de marques, transport ferroviari i viatges combinats i serveis de viatge vinculats.⁶ Estableix previsions lingüístiques als seus articles 86.2.b) i 153.1.7. El primer dels preceptes esmentats regula el procediment de transformació d'una sol·licitud o d'una marca de la Unió a una marca estatal per part de l'Oficina Espanyola de Patents i Marques, i preveu que el sol·licitant haurà de presentar una traducció al castellà de la petició i dels documents que hi adjunta. El segon dels preceptes regula, per la seva part, la informació precontractual en serveis de viatge, i disposa, entre d'altres previsions, que es comunicarà l'idioma en el qual es prestaran els serveis.

2 Apunt a les principals normes de rang reglamentari d'incidència en matèria lingüística

Com posàvem de manifest a l'inici d'aquesta crònica, les disposicions normatives d'incidència en dret lingüístic publicades al BOE durant la segona meitat de l'any 2018 són més aviat migrades. Pel que fa a les disposicions de rang reglamentari, com podrà apreciar el lector a les pàgines que segueixen, regulen qüestions lingüístiques molt tangencials i sempre projectades a àmbits sectorials molt concrets. A continuació n'identifiquem i n'analitzem, molt breument i a tall d'apunt, les més rellevants, distingint per àmbits.

Primerament, és destacable l'aprovació de l'Ordre CUD/769/2018, de 17 de juliol, per la qual s'estableixen les bases reguladores de les ajudes previstes al capítol III de la Llei 55/2007, de 28 de desembre, del cinema, i es determina l'estructura del Registre Administratiu d'Empreses Cinematogràfiques i Audiovisuales. El seu articulat preveu un ampli catàleg de previsions lingüístiques, que s'estenen dispersament des del preàmbul fins a l'annex. Més concretament, trobem previsions lingüístiques a l'exposició de motius de la norma, així com als seus articles 11.5, 12.3, 14.1.e), 22.2.e), 31.3.a) i 46, i a l'annex. Ens remetem al contingut d'aquests preceptes, que pot consultar-se en línia a l'enllaç que consta a la nota a peu de pàgina.⁷

Pel que concerneix l'àmbit de l'ensenyament de llengües, s'aprova l'Ordre EFP/962/2018, de 18 de setembre, per la qual es regulen les característiques i l'organització, es determina el currículum i es regulen els certificats de nivell bàsic A2, i s'estableix el currículum i l'organització dels nivells intermedi B1, i intermedi B2, dels ensenyaments d'idiomes de règim especial d'alemany, àrab, espanyol com a llengua estrangera, francès i anglès, i del nivell avançat C1 d'anglès, impartides a les escoles oficials d'idiomes de Ceuta i Melilla.⁸ I en el capítol també formatiu, per bé que projectat a l'àmbit de l'institut de la Guàrdia Civil, durant el semestre

4 Per a una ampliació sobre el contingut d'aquestes recomanacions, vegeu la [pàgina web oficial del Consell d'Europa](#). Per a més ampliació, vegeu Anna Pla Boix, "Carta europea de les llengües regionals o minoritàries i justícia: una reforma pendent de la Llei orgànica del poder judicial", [Blog de la Revista de Llengua i Dret, 29 de novembre de 2018](#).

5 [BOE, suplement en llengua catalana al núm. 142, de 12 de juny de 2018](#).

6 [BOE, suplement en llengua catalana al núm. 312, de 27 de desembre de 2018](#).

7 [BOE núm. 174, de 19 de juliol de 2018](#).

8 [BOE núm. 228, de 20 de setembre de 2018](#).

estudiat s'aproven sengles disposicions reglamentàries adreçades a regular determinades proves d'avaluació i on apareixen, dispersament al seu articulat, referències a competències lingüístiques. És el cas de les Ordres PCI/975/2018 i PCI/978/2018, ambdues de 20 de setembre.⁹

Dit això, s'aproven també un amplí ventall d'altres disposicions de rang reglamentari que, molt tangencialment i en àmbits ben diversos, fan referència a la qüestió lingüística. N'és un bon exemple el Decret 1112/2018, de 7 de setembre, sobre accessibilitat dels llocs web i aplicacions per a dispositius mòbils del sector públic.¹⁰ Estableix previsions lingüístiques a l'article 15, quan regula les condicions d'accessibilitat. Disposa que en el cas dels llocs web, la declaració s'ha de publicar en el lloc web corresponent i el seu accés ha d'estar disponible des de totes les pàgines del lloc web amb un enllaç denominat "Accessibilitat", o el seu equivalent en l'idioma en què estigui disponible la pàgina.

Igualment destacable és l'aprovació del Reial decret 1180/2018, de 21 de setembre, pel qual es desplega el Reglament de l'aire i les disposicions operatives comunes per als serveis i procediments de navegació aèria, i es modifiquen el Reial decret 57/2002, de 18 de gener, pel qual s'aprova el Reglament de circulació aèria; el Reial decret 862/2009, de 14 de maig, pel qual s'aproven les normes tècniques de disseny i operació d'aeròdroms d'ús públic i el Reglament de certificació i verificació d'aeroports i altres aeròdroms d'ús públic; el Reial decret 931/2010, de 23 de juliol, pel qual es regula el procediment de certificació de proveïdors civils de serveis de navegació aèria i el seu control normatiu, i el Reglament de la circulació aèria operativa, aprovat pel Reial decret 601/2016, de 2 de desembre. Inclou previsions lingüístiques a l'exposició de motius i als articles 42 (intitulat "Idioma de les comunicacions terra-aire") i la disposició transitòria sisena (intitulada "Normes transitòries en matèria d'idioma de les comunicacions terra-aire"), entre d'altres previsions de l'annex.¹¹

I encara en el capítol de normes de rang reglamentari, pot destacar-se l'aprovació també de l'Ordre FOM/642/2018, de 13 de juny, per la qual es modifiquen l'Ordre FOM/897/2005, de 7 d'abril, relativa a la declaració sobre la xarxa i al procediment d'adjudicació de capacitat d'infraestructura ferroviària, i l'Ordre FOM/189/2015, d'11 de febrer, per la qual es despleguen principis bàsics d'aplicació d'incentius en el sistema dels canons per utilització de les infraestructures ferroviàries, que estableix l'article 73 de la Llei 39/2003, de 17 de novembre, del sector ferroviari.¹² El seu article 1, intitulat "Modificació de l'Ordre FOM/897/2005, de 7 d'abril, relativa a la declaració sobre la xarxa i al procediment d'adjudicació de capacitat d'infraestructura ferroviària", recull una previsió lingüística quan estableix que "l'apartat 1 de l'article 5 queda redactat en els termes següents: "1. Un cop aprovada la declaració sobre la xarxa, els administradors d'infraestructures ferroviàries l'han de publicar en el seu portal web en idioma castellà i, almenys, en una altra llengua oficial de la Unió Europea, amb una antelació, com a mínim, de dotze mesos respecte de la data d'entrada en vigor de l'horari de servei".

Semblantment, el BOE publica l'aprovació de l'Ordre ICT/885/2018, de 17 d'agost, per la qual s'aproven les bases reguladores del programa de beques de l'Institut de Turismo de España per a la realització de pràctiques professionals.¹³ Entre els requisits dels beneficiaris de la beca, l'article 3.d) regula les competències lingüístiques exigibles.

⁹ Més concretament, vegeu:

- Ordre PCI/975/2018, de 20 de setembre, per la qual es regula el curs de capacitat per a l'ascens a Comandant de l'Escola d'Oficials de la Guàrdia Civil, s'aprova el seu pla d'estudis i es determinen les proves que cal superar en l'avaluació per l'assistència al curs. El seu article 5.5 i la Disposició transitòria segona regulen previsions lingüístiques vinculades al coneixement d'idiomes. Publicada al [BOE núm. 232, de 25 de setembre de 2018](#).

- Ordre PCI/978/2018, de 20 de setembre, per la qual es regulen els currículums de l'ensenyament de formació per a la incorporació a l'Escala d'Oficials del Cos de la Guàrdia Civil mitjançant les formes d'ingrés per accés directe sense titulació universitària i per promoció professional; es dicten les normes d'avaluació i de progrés i de permanència en el centre docent de formació; i es regulen les titulacions que permeten l'ingrés. Publicat al [BOE núm. 232, de 25 de setembre de 2018](#).

¹⁰ [BOE, suplement en llengua catalana al núm. 227, de 19 de setembre de 2018](#).

¹¹ Per a una ampliació, vegeu [BOE, suplement en llengua catalana al núm. 272, de 10 de novembre de 2018](#).

¹² [BOE, suplement en llengua catalana al núm. 145, de 15 de juny de 2018](#).

¹³ [BOE núm. 204, de 23 d'agost de 2018](#).

Finalment, a tall de conclusió d'aquesta succinta crònica legislativa, cal esmentar que diversos BOE publicats durant el semestre estudiat publiquen sentències del Tribunal Constitucional especialment rellevants per llur incidència directa en el dret lingüístic. S'analitzen amb deteniment a la crònica de jurisprudència publicada en aquesta mateixa revista, a la qual ens remetem als efectes escaients.